

Fen Bilimleri

ÖĞRETEN PARAGRAF

Konu Öğreten Paragraf

Paragraf Çöz, Konuyu Kavra

Akıllı Tahta
Uygulamalı

Yazarlar
Tuğba DAĞLI
Mustafa SARI

6. SINIF FEN BİLİMLERİ

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.
Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Markaj Yayınları

2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: GÜNEŞ SİSTEMİ VE TUTULMALAR

▶ PARAGRAF TESTİ 1	3
▶ PARAGRAF TESTİ 2	5

2. ÜNİTE: VÜCUDUMUZDAKİ SİSTEMLER

▶ PARAGRAF TESTİ 1	7
▶ PARAGRAF TESTİ 2	9
▶ PARAGRAF TESTİ 3	11
▶ PARAGRAF TESTİ 4	13
▶ PARAGRAF TESTİ 5	15
▶ PARAGRAF TESTİ 6	17
▶ PARAGRAF TESTİ 7	19

3. ÜNİTE: KUVVET VE HAREKET

▶ PARAGRAF TESTİ 1	21
▶ PARAGRAF TESTİ 2	23

4. ÜNİTE: MADDE VE ISI

▶ PARAGRAF TESTİ 1	25
▶ PARAGRAF TESTİ 2	27
▶ PARAGRAF TESTİ 3	29
▶ PARAGRAF TESTİ 4	31
▶ PARAGRAF TESTİ 5	33

5. ÜNİTE: SES VE ÖZELLİKLERİ

▶ PARAGRAF TESTİ 1	35
▶ PARAGRAF TESTİ 2	37

6. ÜNİTE: VÜCUDUMUZDAKİ SİSTEMLER VE SİSTEMLERİN SAĞLIĞI

▶ PARAGRAF TESTİ 1	39
▶ PARAGRAF TESTİ 2	41
▶ PARAGRAF TESTİ 3	43
▶ CEVAP ANAHTARI	45

1 Uzayda bulunan cisimlerin her birine gök cismi denir. Güneş de bunlardan biridir ve Dünya üzerindeki yaşamın devam etmesinde hayati öneme sahiptir. Güneş'in Dünya'ya olan uzaklığı yaklaşık 150 milyon km'dir. Güneş etrafında dolanan, kendi enerjisini üretemeyen farklı büyüklükteki gök cisimlerine gezegen denir. Gezegenler; Güneş'e farklı uzaklıkta, elips şeklindeki yörüngelerinde aynı yönde dolanırken kendi eksenleri etrafında da dönme hareketi yapar. Merkezinde Güneş, çevresinde elips yörüngeler üzerinde dolanan sekiz gezegen, bunlara ait uydular, gök taşları, meteorlar ve kuyruklu yıldızlardan oluşan gök cisimleri topluluğuna Güneş sistemi denir.

Verilen parçada aşağıdakilerden hangisinin tanımı yapılmamıştır?

- A) Güneş sistemi B) Gezegen
C) Kuyruklu yıldız D) Gök cismi

2 Güneş sisteminde bulunan gezegenler, Güneş'e yakından uzağa doğru: Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün şeklinde sıralanır. Gezegenler; kendi eksenleri etrafında dönme, Güneş etrafında dolanma hareketi yapar. Venüs ve Uranüs gezegenleri hariç diğer gezegenlerin kendi eksenleri etrafındaki dönüşü, saatin dönme yönüne terstir. Gezegenler iki gruba ayrılır: İç gezegenler, büyüklük ve yapı olarak birbirine benzer ve kayalık yapıdadır. Bazılarının uydusu vardır. Hiçbirinin halkası yoktur. İç gezegenlerin en büyüğü Dünya'dır. Dış gezegenler, büyüklük olarak birbirine benzer. Her biri, kalın bir atmosfere sahiptir. Dış gezegenler, iç gezegenlerden çok daha büyüktür. Hepsinin halkası ve çok sayıda uydusu vardır. Dış gezegenlerin sıcaklığı, iç gezegenlerin sıcaklığına göre daha düşüktür.

Bu parçada gezegenlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Dönme hareketlerine
B) Tüm gezegenlerin kendi eksenleri etrafındaki dönüşlerinin saatin dönme yönünün tersi olduğuna
C) Kaça ayrıldıklarına
D) Güneş'e yakınlıklarına göre sıralamalarına

3 Güneş, gündüz çıplak gözle görebildiğimiz tek yıldızdır. Güneş, 4,6 milyar yıl yaşındadır ve tahminen 5 milyar yıl sonra tamamen sönecektir. Yüzey sıcaklığı yaklaşık olarak 6 000 °C'tur. Dünya'mıza en yakın yıldızdır. Güneş'in çapı, Dünya'mızın çapının yaklaşık 110 katıdır. Güneş'in kütlesi Dünya'mızın kütlesinin yaklaşık 330 000 katıdır.

Aşağıdaki bilgilerden hangisi bu parça için söylenmez?

- A) Sayısal verilerden yararlanılmıştır.
B) Bilgilendirici bir metinden alınmıştır.
C) Karşılaştırmalara başvurulmuştur.
D) Anlatım deyimlerle desteklenmiştir.

4 Merkür, Güneş'e en yakın gezegendir. Sistemdeki en küçük gezegendir. Dünya, Merkür'den yaklaşık 3 kat büyüktür. Yüzey sıcaklığı -170 °C ile 350 °C arasındadır. Uydusu ve halkası yoktur. İnce bir atmosfere sahiptir. Bu nedenle gece ve gündüz sıcaklığı arasındaki fark 500 °C'tan fazladır.

Bu parçadan hareketle Merkür'ün;

- I. Dünya'dan daha küçük bir gezegen olduğuna,
II. Sıcaklığının sıfır altına düşebildiğine,
III. Gece ve gündüz sürelerinin farklı olduğuna

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III B) II ve III
C) I ve II D) Yalnız III

1 Gün boyunca yaptığımız tüm hareketlerde, destek ve hareket sistemi görevlidir. Bunun yanında bu sistemin görevleri şunlardır:

- I. İç organlarımızı korur.
- II. Kemikler ve kaslar birlikte çalışarak hareket etmemizi sağlar.
- III. Kemik; kalsiyum, magnezyum, fosfor gibi mineralleri depolar.
- IV. Kemiğin yapısında bulunan kırmızı kemik iliği, kan hücrelerini üretir.

Numaralandırılarak verilen özelliklerden hangisine "Kalbimiz ve akciğerlerimiz kaburgalarla, omuriliğimiz omurga ile beynimiz ise kafatası kemikleriyle korunur. örnek olarak verilebilir?"

- A) I B) II C) III D) IV

2 Destek ve hareket sistemi, iskelet ve kaslar olmak üzere iki kısımdan oluşur. Vücudumuzun çatısını oluşturan iskelet sistemimiz kemik, kıkırdak ve eklemlerden oluşmaktadır. Kemiklerimiz, kıkırdak dokunun sertleşmesi ile oluşur. Anne karnında kıkırdak dokularda kalsiyumun birikmesiyle kemikleşme başlar. Yeni doğan bebeklerin kafatasının üst kısmı yumuşak bir kıkırdak dokudan oluşur. Büyüdükçe kafatasımızın şekli değişir ve kemikler sertleşir. -----

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın sonuç bölümünü tamamlayabilecek bir cümledir?

- A) Boyun, bel ve omurgayı oluşturan kemikler arasındaki eklemler yarı oynar eklemlerdir.
- B) Kemikleşme yirmili yaşlara kadar devam eder ancak burun ucu ve kulak kepçesi gibi bazı bölgeler kemikleşmez.
- C) İskeleti oluşturan bazı kemikler birbirine sıkıca bağlı oldukları için aralarında boşluk bulunmaz.
- D) İnsan iskeleti; baş, gövde ve üyeler iskeleti olarak üç kısımdan oluşur.

3 Yeni doğmuş bir bebeğin iskeletinde 300'ün üzerinde kemik bulunur. Daha sonra bazı kemiklerin birleşmesiyle kemik sayısı 206'ya iner. İnsan iskeleti; baş, gövde ve üyeler iskeleti olarak üç kısımdan meydana gelir. İnsan iskeletinde bulunan kemikler ve kemik sayıları şöyledir: Baş iskeleti (29) kafatası (8) yüz (21), gövde iskeleti (57), omurga (26), göğüs kafesi (24), omuz kemeri (4), kalça kemeri (2), göğüs kemiği (1), üyeler iskeleti (120), kollar (60), bacaklar (60).

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine ağırlıklı olarak başvurulmuştur?

- A) Karşılaştırma
- B) Sayısal verilerden yararlanma
- C) Tanımlama
- D) Benzetme

4 Kemiklerin gelişmesi, gençlik yıllarının sonuna kadar sürer; yaşamımız boyunca da kemiklerimizde birçok değişim gerçekleşir. Kemikler, kan ve mineral kaynaklarına ev sahipliği yapar ve yaşamsal öneme sahip çok çeşitli işlevleri yerine getirir. Bedenimizdeki kemikler; oksijen alır, besin maddelerini tüketir ve kemiklerin yapısındaki kalsiyum miktarı değişebilir. Kemikler, sürekli olarak kendi kendilerini yeniler ve bedenin gereksinim duyduğu çeşitli maddeleri üretir.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kemik ve İskelet Sistemi
- B) Kemiklerin Yapısı
- C) Kemik Çeşitleri
- D) Kemiklerin Görevleri

1 Kuvvetin nasıl bir şey olduğunu zihinde canlandırmak biraz zordur. (I) Ancak varlığını hissedebileceğimiz pek çok örnek sayabiliriz. (II) Salıncak sallamak, topa vurmamak, odamızın kapısını açıp kapatmak gibi birçok eylemi kuvvete örnek gösterebiliriz. (III) Kuvvet, bir cismi "itme" veya "çekme" şeklinde olabilir. (IV) Kuvvet uyguladığımızda cisimleri hareket ettirebilir veya cisimlerin hareket yönünü değiştirebiliriz. Hatta cisimlerin hareketlerini hızlandırıp yavaşlatabilir ve onları durdurabiliriz.

Numaralandırılarak verilen cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede düşüncenin yönünü değiştiren bir ifade kullanılmıştır.
- B) II. cümlede günlük hayatta kuvvetin uygulandığı örnekler verilmiştir.
- C) III. cümlede tırnak içerisinde verilen sözcüklerin tanımları yapılmıştır.
- D) IV. cümlede kuvvetin cisimler üzerindeki etkisinden bahsedilmiştir.

2 Kuvvet dinamometre ile ölçülür ve birimi Newton (Nivtın) dur. Kuvvet "F" harfi ile gösterilir. Kuvveti belirleyen temel özellikler vardır. Doğrultu, aynı düzlemde birbirine zıt iki yöndür (doğu-batı doğrultusu, kuzey-güney doğrultusu). Yön, doğu-batı-kuzey-güney şeklindedir. Büyüklük ise dinamometrenin ölçtüğü değerdir.

Verilen metinde aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kuvvetin simgesine
- B) Kuvvetin birimine
- C) Kuvvet belirleyen önemli özelliklerine
- D) Kuvvetin en yüksek değerine

3 Duran bir cismi hareket ettirebilen, hareket eden cismi durdurabilen, cisimlerin yönünü ve hızını değiştirebilen, cismin şeklinde değişiklik yapabilen etkiye kuvvet denir. Kuvvet kısaca "F" harfi ile gösterilir. Birimi Newton (Nivtın)'dır ve "N" ile gösterilir.

Parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir sözcüğün tanımı yapılmıştır.
- B) Açıklayıcı ifadeler kullanılmıştır.
- C) Bilgilendirici bir metindir.
- D) Sayısal verilerden yararlanılmıştır.

4

- I. Cisimlere uyguladığımız kuvvetlerin yönleri ve doğrultuları vardır.
- II. Örneğin doğu-batı doğrultusunda olan bir cismin yönü doğu veya batı olabilir.
- III. Bir doğrultuda iki yön vardır.
- IV. Ancak yön ve doğrultu kavramları birbirinden farklı kavramlar olduğu için bunları karıştırmamak gerekir.
- V. Yönleri ve doğrultuları tespit ederken harita yönlerini kullanırız.

Numaralandırılarak verilen cümlelerden hangileri yer değiştirirse parçanın anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) III ve IV
- D) II ve III

1 Boşlukta yer kaplayan, kütlesi olan her türlü varlığa madde denir. Madde canlı ya da cansız olabilir. Maddeler katı, sıvı, gaz hâllerinde bulunabilir. Bütün maddeler gözle görülemeyecek kadar küçük yapılardan oluşmuştur. Maddeyi oluşturan tanecikler, maddenin özelliklerini taşır. Kum tanelerinin çölleri oluşturduğu gibi tüm maddeler de taneciklerden oluşmuştur.

Bu parçada madde ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Oluşumuna
B) Hâllerine
C) Türlerine
D) Kütlelerine

2 Günlük yaşamda kullandığımız maddelerin özelliklerini düşünün. Bu maddelerin farklı özelliklere sahip olduğunu hemen fark etmişsinizdir. Örneğin sınıfta kullandığımız tahta kalem, sert bir yapıdadır. Bu sayede yazı yazabiliriz. Kalem sıkığımızda kalem şekil değiştirmez. Sünger sıkığımızda süngerin küçüldüğünü görürüz.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sayısal veriler kullanılarak konuya bilimsellik kazandırılmıştır.
B) Örneklerle düşünce geliştirilmeye çalışılmıştır.
C) Olağanüstü olaylara yer verilmiştir.
D) Anlatımı desteklemek için başkalarının görüşlerinden faydalanılmıştır.

3 Gaz halindeki maddeleri katı ve sıvı haldeki maddelerden farklı yapan, gaz taneciklerinin bulunduğu ortama yayılmasıdır. Sınıfta tahtanın önünde bir arkadaşınızın eline kolonya döktüğünü düşünün, kolonya kokusu kısa bir sürede sınıfın en arka sırasına ulaşır. Kolonya havayla temas ettikten sonra gaz haline dönüşür. Böylece kokusu kısa sürede etrafa yayılır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki duyulardan hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

- A) İşitme
B) Görme
C) Tatma
D) Koklama

4 Maddeleri oluşturan tanecikler titreşim hareketi yapar. Titreşim hareketi, taneciklerin buldukları yerde öne arkaya, sağa sola, yukarı aşağı yaptığı hareketlerdir. Ayrıca sıvı ve gaz maddeler titreşim hareketinin yanı sıra öteleme hareketi de yapar. Öteleme hareketi, taneciklerin birbiri üzerinden kayarak yaptıkları yer değiştirme hareketidir. Bir madde hangi hâlde olursa olsun tanecikleri aynıdır, değişmez. Aralarındaki fark, maddeyi oluşturan taneciklerin düzenidir. Maddelerin sahip olduğu tanecikli yapı ilkesinden hareket ederek katı, sıvı ve gaz hâldeki maddelerin özelliklerinin farklı olduğunu tahmin edebilirsiniz.

Parçadan yola çıkarak;

- I. Katı, sıvı ve gaz maddeler öteleme hareketi yaptığında tanecik sayıları değişir.
II. Sıvı ve gaz maddelerinin ortak yaptığı hareketler vardır.
III. Farklı hâllerde bulunan maddelerin özellikleri de farklıdır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) II ve III
B) I ve III
C) I ve II
D) Yalnız I

1 Sesin günlük yaşamdaki önemi büyüktür. İletişimimizin büyük bir bölümünü sesimizi kullanarak gerçekleştiririz. Duygu ve düşüncelerimizi anlatmak için konuşuruz, şarkı söyleriz. Sevincimizi göstermek için kahkaha atarız, üzülduğümüzde ağlarız. Sabah okula geç kalmamak için çalar saati kurarız. Evimizin duvarında yapılan tamirattan veya yolu kazmakta olan iş makinesinden çıkan sesler bizi rahatsız eder. Ayrıca yoğun trafikte araçların sesleri de rahatsızlık vericidir.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anlatımı desteklemek için başkalarının görüşlerinden yararlanmıştıdır
- B) Açıklayıcı anlatım biçimine başvurulmuştur.
- C) Karşılıklı konuşma havası içinde yazılmıştır
- D) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

2 İnsanlar, ses tellerinin titreşmesi sonucu ses çıkarır; çıkardıkları sesleri düzenleyerek konuşma, bağırma gibi olayları gerçekleştirir. Hayvanlar da insanlar gibi çıkardıkları sesler sayesinde birbirleriyle iletişim kurar. Örneğin kuşlar, besin bulmak ve tehlikeleri haber vermek için çeşitli sesler çıkarır. Titreşim sonucu oluşan sesler, durgun suya atılan taşın oluşturduğu dalgalar gibi her yöne yayılır. Bağlama ve ut gibi telli çalgılarda ise telin titreşmesi sonucunda ses oluşur. Alçaktan uçan helikopter ve uçak gibi taşıtların motor sesleri, pencerelerimizin titreşmesine sebep olur.

Parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar arası iletişim
- B) Hayvanlardaki iletişim çeşitleri
- C) Sesin oluşumu
- D) Dalgaların sesi ve titreşimi

3 Sesin sıvılarda yayılmasından faydalanarak sonar cihazı geliştirilmiştir. Bu cihaz sayesinde balıkların yerleri, deniz altında yeryüzü şekilleri tespit edilebilmektedir. Su içinde bulunan yunusların kendi aralarında haberleşmesini, gemilerde kullanılan sonar cihazını, deniz taşıtlarının motor sesinin su içinde duyulabilmesini, sesin sıvılarda yayılmasına örnek gösterebiliriz.

Parçadan yola çıkarak;

- I. Sesin bazı özellikleri teknolojik çalışmaları etkilemiştir.
- II. Deniz altındaki seslerin duyulabilmesi için belli bir seviyede olması gerekir.
- III. Su sesi iletir.

numaralı bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) II ve III
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III

4 Ses gaz ortamda yayılır. Ancak sesin gaz ortamda yayılması sıvı ortama göre daha yavaştır. Günlük yaşamda konuşmaları, televizyon veya radyo hoparlöründen çıkan sesi, sokakta oluşan gürültüyü, gök gürültüsünü, sehpanın üzerinde çalan telefon sesini, havai fişek gösterisinde çıkan sesi duyabilmeyi, sesin gaz ortamda yayılmasına örnek gösterebiliriz.

Bu parçanın anlatımında hangi duyumuzla ilgili ifadeler kullanılmıştır?

- A) İşitme
- B) Dokunma
- C) Tatma
- D) Koklama

1

- I. Bu olayların günde kaç kez gerçekleştiğini saymak zordur.
- II. Bunları düzenleyen ve denetleyen bir sistem vardır.
- III. Vücudumuzda pek çok olay (sindirim, solunum, dolaşım gibi) meydana gelir.
- IV. Vücudumuzdaki tüm sistemlerin çalışmasını düzenleyen, birbirleriyle uyumlu ve sorunsuz olarak çalışmalarını sağlayan ve çalışmalarını denetleyen sistem denetleyici ve düzenleyici sistemdir.
- V. Bu olaylar bizim kontrolümüz dışında gerçekleşir.
- VI. Vücudumuzda gerçekleşen tüm bu olaylar birbirinden bağımsız gerçekleşmez.

Numaralandırılmış cümlelerden anlamlı ve kurallı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I – III – IV – V – II – VI
- B) III – V – I – VI – II – IV
- C) V – I – III – IV – VI – II
- D) IV – I – III – VI – II – V

2

Vücutta birçok eylem sinir sistemi aracılığı ile gerçekleşir. Sinir sistemi vücudun her yerine dağılmıştır. Sinir sistemini oluşturan yapı nöronlardır. Nöronlar uç uca birleşir ve vücudumuzu en uç noktasına kadar bir ağ gibi sarar. Sinir sistemimiz merkezî ve çevresel sinir sistemi olmak üzere iki bölüme ayrılır.

Parçada sinir sisteminin hangi özelliği hakkında bilgi verilmemiştir?

- A) Yapısı
- B) Hastalıkları
- C) Bölümleri
- D) Şekli

3

Beyin, kafatası içindeki en büyük sinir sistemi organıdır. İki yarım küreden oluşmuş girintili çıkıntılı bir yapıya sahiptir. Beyni sarsıntılardan ve darbelerden koruyan bir zar bulunur. Bu zar beyin ile kafatası arasında yer alır. Beyin yardımıyla insan vücudunda;

- ◆ Duyu organlarından gelen uyarılar değerlendirilir.
- ◆ Konuşma ve istemli hareketlerin oluşması sağlanır.
- ◆ Vücut sıcaklığı ve kan basıncı düzenlenir.
- ◆ Acıkma, susama, uyku durumları düzenlenir.
- ◆ Hormonların salgılanma zamanı belirlenir.
- ◆ Vücudun su miktarı ayarlanır.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi vücutta beyin yardımıyla gerçekleşmez?

- A) Cisimlerin sertlik ve yumuşaklığının algılanması
- B) Ergenlik döneminde östrojen ve testosteron hormonlarının salgılanması
- C) Koşma, yemek yeme isteğinin denetlenmesi
- D) Işığın fazla olduğu ortamda göz bebeğinin küçülmesi

4

Beyincik, beyinden küçüktür ——— yapı bakımından beyne benzer. Kafatasının arka alt kısmında yer alır. Beyincik; beyin, iç kulak ve iskelet kaslarıyla bağlantılıdır. Vücudun hareket ve denge merkezidir. Kol ve bacaklardaki kasların birbiriyle uyumlu çalışmasını sağlar. Yeni doğan bir bebek, bacak kasları ve beyincik gelişimi tamamlanmadığı için yürüyemez.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilirse anlam bütünlüğü bozulur?

- A) Ancak
- B) Ama
- C) Fakat
- D) Çünkü

GİRİŞ YAYINLARI

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.girisayinlari.com | girisayinlari@gmail.com

